

COL·LABORACIÓ

El melanoma, el responsable del 80% de les morts per càncer cutani

DRS. ROSA M. MARTÍ, JOSEP M. CASANOVA
I RAFEL AGUAYO

HOSPITAL UNIVERSITARI ARNAU DE VILANOVA DE LLEIDA
INSTITUT DE RECERCA BIOMÈDICA DE LLEIDA

EL 13 de juny es commemora el Dia Europeu de la Prevenció del Càncer de Pell. A la Secció de Dermatologia de l'Hospital Universitari Arnau de Vilanova (HUAV) de Lleida s'han desenvolupat diverses línies de recerca sobre càncer de pell, tant de tipus melanoma com càncer cutani no melanoma, en estreta interacció amb investigadors bàsics de l'Institut de Recerca Biomèdica de Lleida (IRBLleida), dels grups de Patologia Oncològica, Cicle Cel·lular i Senyalització Cel·lular per Calci. Els projectes són variats i tracten des dels temes clínics i epidemiològics fins als d'aplicació de la recerca bàsica a la clínica, fet que es coneix com a recerca translacional.

La recerca en melanoma està liderada per la Dra. Rosa M. Martí. El melanoma no és ni molt menys el càncer de pell més freqüent, però és el responsable del 80% de les morts

per càncer cutani. La mitjana d'edat dels pacients per melanoma és de 50-60 anys, però el 20% d'aquests tenen menys de 40 anys, per la qual cosa és responsable d'una de les pèrdues d'edat potencial més importants respecte al càncer d'adults. La línia de recerca en melanoma ha estat subvencionada de forma continuada en els darrers 10 anys per projectes de recerca competitiu de l'Institut de Salut Carlos III i La Marató de TV3. També ha rebut l'ajut de diverses beques de formació predoctoral de l'Asociación Española contra el Càncer (AECC), la Universitat de Lleida, la Diputació de Lleida i l'IRBLleida, el suport de campanyes com "Una flor per un projecte" de l'Oncolliga i una donació de perfumeries Gotta.

En l'actualitat s'estan fent estudis epidemiològics sobre els tipus de melanoma més fre-

qüents a les terres de Lleida, la seva relació amb la professió del pacient i el lloc de residència i l'associació del melanoma amb altres càncers, ja siguin de pell com interns. Pel que fa als estudis més bàsics, s'està investigant l'heterogeneïtat intratumoral en el melanoma (variacions del tumor en un mateix pacient), utilitzant seqüenciació de darrera generació, i l'anàlisi dels productes secretats per les mateixes cèl·lules malignes en relació amb el seu perfil genètic i a la inducció d'aparició de resistències als fàrmacs utilitzats pel melanoma disseminat. Tots aquests estudis van dirigits a la identificació de biomarcadors per poder predir el pronòstic individualitzat d'un determinat pacient o grup de pacients, la resposta als diferents tractaments i a trobar dianes o mecanismes per intentar evitar o revertir l'aparició de resistències. Cal destacar la col·laboració dins de la Secció de Dermatologia del Dr. Xavier Sòria i, dins del grup de Patologia Oncològica, de la Dra. Anna Macià, investigadora postdoctoral de l'AECC, i codirectora del darrer treball

esmentat. Cal no oblidar també la cooperació amb altres grups de recerca nacionals i internacionals.

El càncer cutani no melanoma o càncer dels queratinòcits comprèn principalment el carcinoma basocel·lular i el carcinoma escamós o epidermoide. Constitueix, amb diferència, el càncer amb més prevalença de la raça humana (a casa nostra quasi 1.000 i més de 350 casos anuals, respectivament, segons dades del registre del Servei d'Anatomia Patològica de l'HUAV, unes 3 vegades més freqüent que el carcinoma de còlon i el de mama), malgrat que és un tipus de càncer de molt baixa mortalitat. Està induït per la radiació ultraviolada i afecta principalment persones d'edat avançada i pell clara que han estat exposats moltes hores al sol per motius de feina (pagesos i pescadors). La seva recerca està liderada

pels Drs. Josep M. Casanova i Rafel Aguayo.

En la Secció de Dermatologia de l'HUAV s'ha descrit per primera vegada que alguns casos apareguts en zones no fotoexposades (aixelles, zona genital) probablement deriven d'estructures glandulars i podrien estar induïts per estímuls hormonals. També s'ha estudiat la resposta immune contra aquest tipus de càncer, que és la responsable de la seva desaparició parcial. En un darrer projecte, a través de tècniques de proteòmica, es pretén identificar les proteïnes presents en el secretoma (proteïnes del líquid intersticial o microambient tumoral) del càncer dels queratinòcits. La identificació d'aquestes proteïnes permetrà descobrir les vies de senyalització afectades en cada tipus de tumor i quines diferències moleculars hi ha entre els tumors invasius i metastàtics i els que no ho són. El fet de conèixer quines són les vies alterades dels tumors i quines molècules són les implicades en la disseminació tumoral serà útil a l'hora de dissenyar tractaments contra aquestes dianes moleculars.

Conèixer les vies alterades dels tumors i les molècules implicades en la disseminació tumoral serà útil per dissenyar futurs tractaments